

Suunnittelu- ja laskentaosasto

27.2.1998

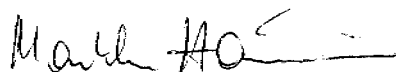
Työeläkelaitoksille

LYHYET TYÖSUHTEET JA TULEVA AIKA 1.1.1998 ALKAEN

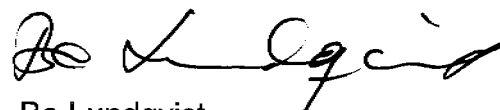
Työeläkelakeja muutettiin 1.1.1998 alkaen työmarkkinoiden keskusjärjestöjen ja Työeläkelaitosten Liiton edustajien 6.11.1996 solmiman sopimuksen pohjalta. Lainmuutokset koskevat muun muassa TEL-alojen lyhyiden työsuhteiden vakuuttamista TEL:ssä ja TaEL:ssa sekä eläkkeen tulevan palvelusajan määräytymistä. Näitä tulevan ajan muutoksia selostetaan tässä yleiskirjeessä.

Hallituksen esitys lainmuutoksiksi (HE 202/1997 vp) on lähetetty eläkelaitoksille yleiskirjeellä A 33/97 ja 28.11.1997 vahvistetut lait yleiskirjeellä A 36/97.

ELÄKETURVAKESKUS

Markku Hänninen

Bo Lundqvist

Suunnittelu- ja laskentaosasto

27.2.1998

SISÄLLYSLUETTELO

LYHYET TYÖSUHTEET JA TULEVA AIKA 1.1.1998 ALKAEN

Sivu

1	YLEISTÄ.....	1
2	TEL:N MUUTOKSET 1.1.1998.....	1
	2.1 Tulevan ajan liittäminen.....	1
	2.2 Tasoituspalkka.....	2
	2.3 Esimerkkejä.....	2
	2.4 Rinnakkainen työskentely.....	5
3	TaEL:N JA LEL:N MUUTOKSET.....	6
	3.1 TaEL:n eläkkeeseen oikeuttava ansioraja.....	6
	3.2 TaEL:n tulevan ajan palkka.....	6
	3.3 Saman vuoden TaEL- ja LEL-palkat keskipalkan laskennassa yhteen.....	7
	3.4 LEL:n tulevan ajan palkka.....	7
	3.5 Rinnakkainen LEL ja TaEL.....	7
	3.6 Esimerkkejä.....	7
	3.7 MYEL-yrittäjän TaEL:n tulevan ajan rajamäärä 3 650 markkaa.....	8
4	JULKISEN SEKTORIN LYHYET TYÖSUHTEET.....	9
5	VOIMAANTULO.....	9
	TaEL-RAJAMÄÄRÄT.....	10

Suunnittelu- ja laskentaosasto

27.2.1998

LYHYET TYÖSUHTEET JA TULEVA AIKA 1.1.1998 ALKAEN

1
YLEISTÄ

Vuoden 1998 alusta lukien työeläkettä kartuttavat kaikki TEL-alojen alle kuukauden kestävät työsuhteet sekä vähintään kuukauden kestäneet työsuhteet, joissa palkka jää alle TEL:n rajamäärän (1 156,69 markkaa kuukaudessa vuoden 1998 indeksissä 1825). Tällaiset työsuhteet kuuluvat pääosin TaEL:n piiriin. Ohjeet lyhyiden työsuhteiden vakuuttamisesta on annettu yleiskirjeessä A 44/97.

Myös VEL:n, KVTEL:n ja KiEL:n piirissä alle kuukauden palvelussuhde tai alle TEL:n palkkarajan jäävä vähintään kuukauden kestävä palvelussuhde tuli eläketurvan piiriin 1.1.1998 alkaen.

Yksityisten alojen lyhyiden työsuhteiden vakuuttaminen aiheuttaa muutoksia

- TEL:n tulevan ajan eläkkeen laskentaan (TEL 6 b §:n 1 ja 2 momentti),
- TaEL:n ja LEL:n keskipalkan laskentaan (TaEL 4 §:n 2 momentti ja LEL 7 a §:n 2 momentti) ja
- TaEL:n eläkkeeseen oikeuttavaan ja tulevan ajan ansiorajaan (TaEL 3 §:n 2 momentti verrattuna LEL 7 §:n 1 momenttiin).

2
TEL:N MUUTOKSET 1.1.1998

Tuleva aika voidaan liittää 1.1.1998 alkaen TEL-työsuhteeseen, jonka eläkepalkka on alle TEL:n rajamäärän (1 156,69 markkaa kuukaudessa) silloin, kun työntekijällä ei ole muuta työ- tai virkasuhdetta tai yrittäjajaksoa, johon tuleva aika liittyisi (TEL 6 b § 2 mom.).

2.1
Tulevan ajan liittäminen

Pääsääntö Lähtökohtana on edelleen, että tuleva aika liitetään viimeiseen vähintään kuusi kuukautta kestäneeseen TEL-työsuhteeseen, jonka eläkepalkka on vähintään TEL:n rajamäärän suuruinen (TEL 6 b § 1 mom.). Tulevan ajan eläkepalkkana käytetään kyseisen työsuhteen eläkepalkkaa (esimerkit 1 ja 2).

Uimissääntö Mikäli jälkikarenssiaikana (TEL 6 a § 1 mom.) ei ole pääsäännön ehdot täyttävää työsuhdetta, tuleva aika liitetään vanhimpaan karenssiaikaan työsuhteeseen, jonka eläkepalkka on vähintään TEL:n rajamäärän suuruinen. Tulevan ajan eläkepalkkana käytetään tasoituspalkkaa (esimerkki 3).

Suunnittelu- ja laskentaosasto

27.2.1998

Mikäli kaikkien työsuhteiden eläkepalkat jälkikarenssiaikana ovat alle TEL:n rajamäärän, tuleva aika liitetään vanhimpaan karenssiaikaiseen työsuhteeseen.

- Jos työsuhde, johon tuleva aika liitetään on vähintään kuuden kuukauden pituinen, tulevan ajan eläkepalkkana käytetään työsuhteen omaa eläkepalkkaa (esimerkki 4).
- Jos työsuhde, johon tuleva aika liitetään on alle kuuden kuukauden pituinen, tulevan ajan eläkepalkkana käytetään tasoituspalkkaa (esimerkki 5).

2.2

Tasoituspalkka

Jos tulevan ajan eläkepalkkana käytetään tasoituspalkkaa, sovelletaan voimassa olevaa TEL 7 b §:n 1 momentin tasoituspalkkasäännöstä (yleiskirje A 14/89). Tasoituspalkkaa laskettaessa otetaan siis huomioon myös ne työsuhteet, joiden eläkepalkat ovat alle TEL:n rajamäärän työsuhteen pituudesta riippumatta.

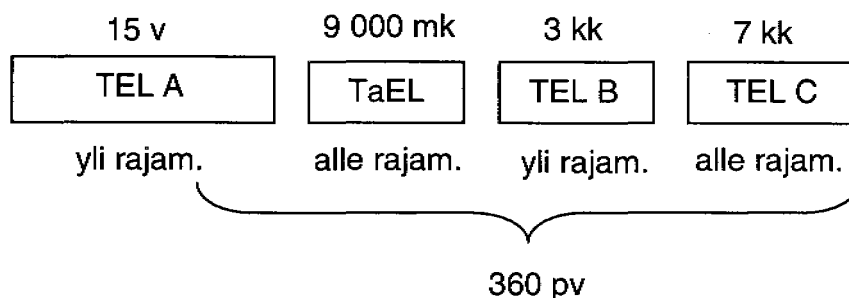
2.3

Esimerkkejä

Esimerkeissä TEL-tösuhde, jonka eläkepalkka on alle TEL:n rajamäärän, on vakuutettu TEL:ssä, koska työsuhteen palkka on ainakin ensimmäisen täyden kuukauden aikana vähintään rajamäärän suuruinen.

Esimerkki 1

Jos jälkikarenssiaikana on yksikin vähintään kuuden kuukauden pituinen työsuhde, jonka eläkepalkka on yli TEL-rajamäärän, tuleva aika liitetään tähän työsuhteeseen.

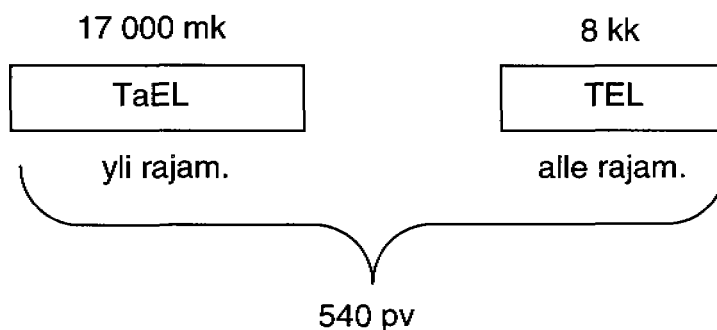
Tuleva aika liitetään pääsäännön mukaan työsuhteeseen A. TEL B on alle kuusi kuukautta, TEL C:n eläkepalkka on alle TEL:n rajamäärän ja TaEL-ansiot ovat 540 päivän aikana alle TaEL:n ylemmän rajamäärän 14 600 markkaa.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

27.2.1998

Esimerkki 2

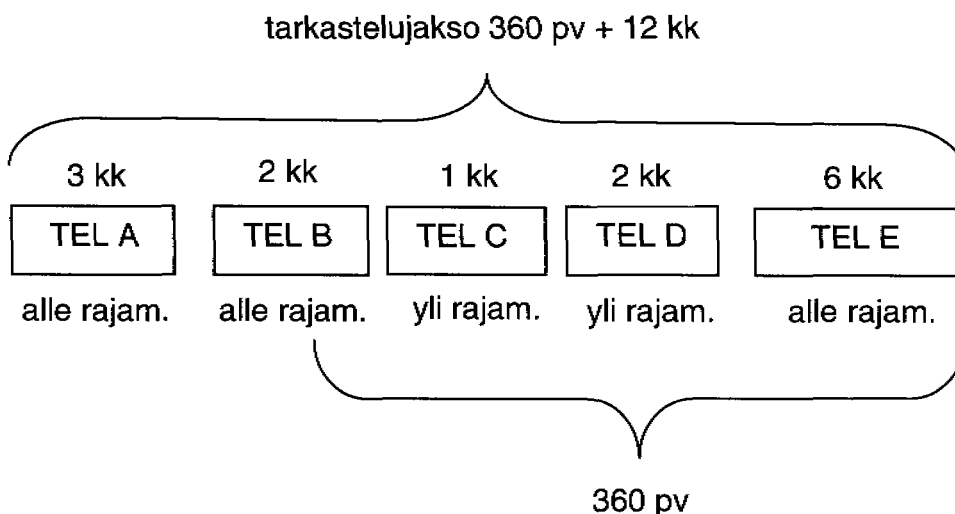
Jos jälkikarenssiaikana on TaEL-ansioita vähintään ylemmän rajamäärän verran, tuleva aika liitetään TaEL:iin, koska viimeisen vähintään kuuden kuukauden pituisen TEL-työsuhteen eläkepalkka on alle TEL-rajamäärän.

Vastaavasti tuleva aika liittyisi LEL:iin, jos TaEL-ansiot olisivat LEL-ansioita.

Esimerkki 3

Jos jälkikarenssiaikana on 1- 5 kuukauden mittaisia työsuhteita, joiden eläkepalkka on yli TEL:n rajamäärän, tuleva aika liitetään uimissäännön mukaan vanhimpaan rajamäärän ylittävään työsuhteeseen. Tulevan ajan palkkana käytetään tasoituspalkkaa.

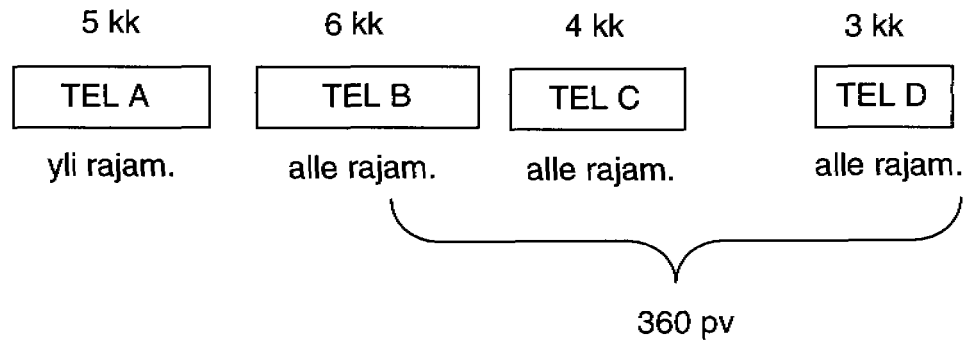
Tuleva aika liitetään työsuhteeseen C. Tulevan ajan eläkepalkka lasketaan tasoituspalkkana työsuhteista A, B, C, D ja E (yhteensä enintään 12 kuukautta).

Suunnittelu- ja laskentaosasto

27.2.1998

Esimerkki 4

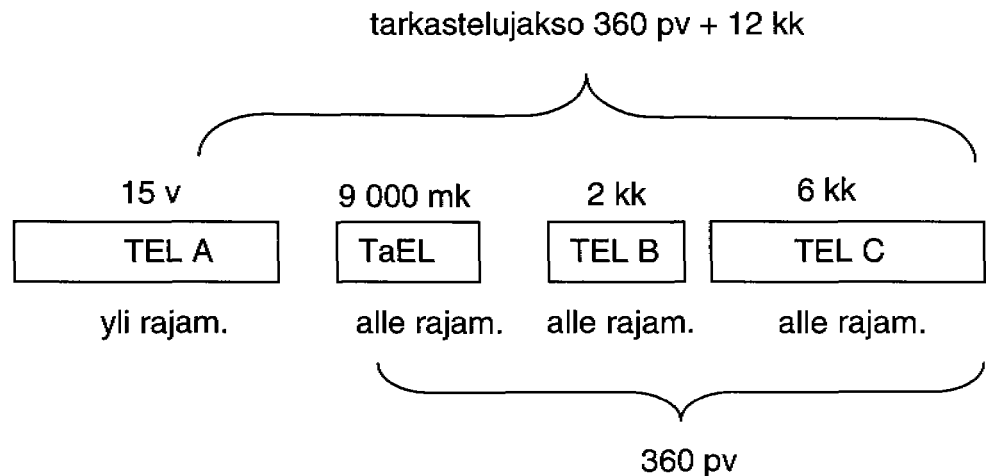
Jos jälkikarenssiaikana kaikkien työsuhteiden eläkepalkat ovat alle TEL:n rajamäärän, tuleva aika liitetään vanhimpaan karenssiaikana olevaan työsuhteeseen.

Tuleva aika liitetään työsuhteeseen B. Tulevan ajan eläkepalkkana käytetään työsuhteen omaa eläkepalkkaa, koska työsuhde on kestänyt vähintään kuusi kuukautta.

Esimerkki 5

Jos jälkikarenssiaikana kaikkien työsuhteiden eläkepalkat ovat alle TEL:n rajamäärän, tuleva aika liitetään vanhimpaan karenssiaikana olevaan työsuhteeseen.

Tuleva aika liitetään työsuhteeseen B. Tulevan ajan palkka lasketaan tasoituspalkkana työsuhteista A, B ja C (yhteensä enintään 12 kuukautta). TaEL-ansiot 540 päivän aikana ovat alle TaEL:n ylemmän rajamäärän.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

27.2.1998

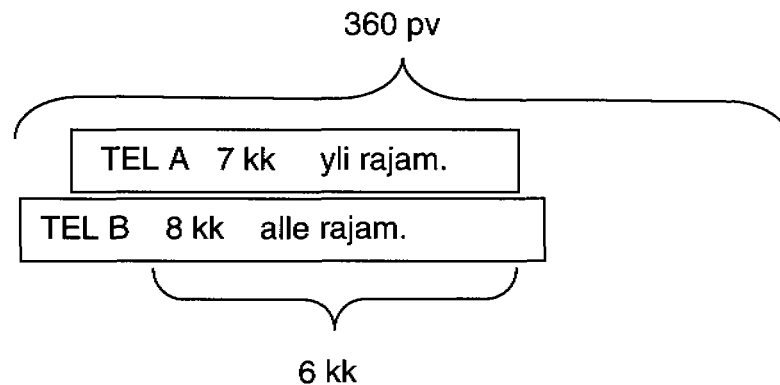
2.4

Rinnakkainen työskentely

Jos jälkikarenssiaikana on vähintään kuusi kuukautta rinnakkain jatkuneita TEL-työsuhteita, joiden eläkepalkat ovat sekä alle TEL-rajamäärän että vähintään rajamäärän suuruiset, tuleva aika liitetään vain sellaisiin työsuhteisiin, joiden palkat ovat vähintään rajamäärän suuruiset.

Rinnakkaisesta työskentelystä ja tulevan ajan määräytymisestä ennen 1.1.1998 on kerrottu yleiskirjeessä A 14/89.

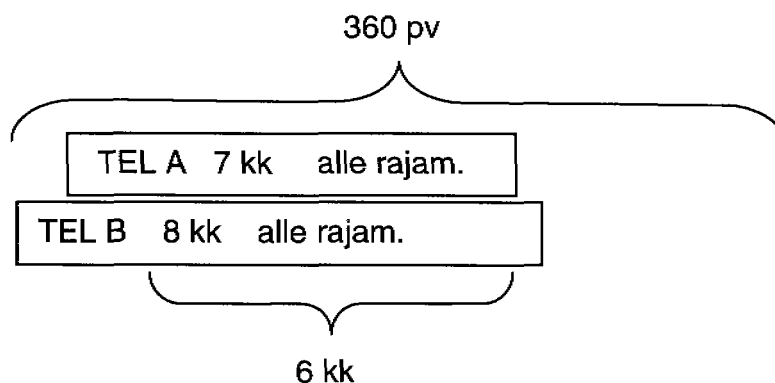
Esimerkki 6

Tuleva aika liitetään työsuhteeseen A.

Esimerkki 7

Jos jälkikarenssiaikana on ainoastaan vähintään kuusi kuukautta rinnakkain jatkuneita TEL-työsuhteita, joiden eläkepalkat ovat alle TEL-rajamäärän, tuleva aika liitetään kaikkiin rinnakkaisiin työsuhteisiin.

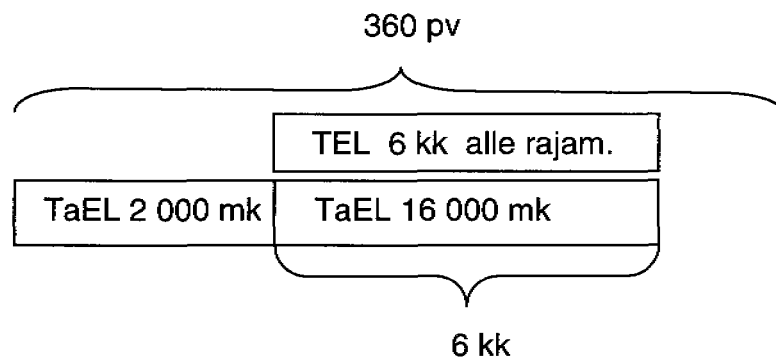
Tuleva aika liitetään työsuhteisiin A ja B.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

27.2.1998

Esimerkki 8

Jos jälkikarenssiaikana on ansaittu LEL- tai TaEL-ansioita ylemmän rajamäärän verran kuusi kuukautta jatkuneen TEL-työsuhteen kestäessä, jonka eläkepalkka on alle TEL-rajamäärän, tuleva aika liitetään vain TaEL:iin tai LEL:iin.

Tuleva aika liitetään TaEL:iin.

3

TaEL:N JA LEL:N MUUTOKSET

3.1

TaEL:n eläkkeeseen oikeuttava ansioraja

Työntekijälle syntyy 1.1.1998 alkaen TaEL-eläkeoikeus niiltä kalenterivuosilta, joina hän on ansainnut vähintään 3 650 markkaa (vuoden 1998 indeksi 1825) kalenterivuodessa. Tämä ns. alempi rajamäärä on nyt saman suuruinen kuin vastaava LEL:n alempi rajamäärä. Karttumisen uutta alarajaa sovelletaan työansioon, joka on maksettu työntekijälle 1.1.1998 jälkeen.

3.2

TaEL:n tulevan ajan palkka

Tulevan ajan oikeus

Työntekijällä on oikeus tulevan ajan TaEL-eläkkeeseen silloin, kun hänellä on TaEL-ansioita vähintään 14 600 markkaa (ns. ylempi rajamäärä vuoden 1998 indeksissä 1825) 540 päivän aikana joko ennen työkyvyttömyyden syynä olevan sairauden alkamista tai eläketapahtumaa tai muuta laissa tarkoitettua ajankohtaa.

TaEL-keskipalkka

Keskipalkan laskennassa otetaan huomioon sellaisten kalenterivuosien ansiot, joina TaEL-ansioita on vähintään 14 600 markan rajamäärän verran.

TEL-palkka ja TaEL-keskipalkka

TEL-palkat on voitu ottaa huomioon TaEL-keskipalkan laskennassa vuodesta 1986 alkaen, kun eläketapahtuma on 1.1.1996 jälkeen.

Näiltä osin säännökset ovat entiset (yleiskirje A 12/96).

Suunnittelu- ja laskentaosasto

27.2.1998

3.3

Saman vuoden TaEL- ja LEL-palkat keskipalkan laskennassa yhteen

Jos eläkkeeseen tulee tuleva aika vain TaEL:sta, TaEL-eläkkeen keskipalkkaa laskettaessa lisätään TaEL-vuosiansioihin 1.1.1998 alkaen samana kalenterivuonna ansaitut LEL-ansiot silloin, kun niitä on vähintään 3 650 markkaa kalenterivuodessa. LEL-ansiot voidaan lisätä vain vuoden 1998 ansioista alkaen (TaEL 4 § 2 mom.).

3.4

LEL:n tulevan ajan palkka

LEL-keskipalkka

Jos eläkkeeseen tulee tuleva aika vain LEL-ansioiden perusteella, lisätään LEL-eläkkeen keskipalkkaa laskettaessa 1.1.1998 alkaen saman kalenterivuoden TaEL-ansiot, jos niitä on vähintään 3 650 markkaa kalenterivuodessa (LEL 7 a § 2 mom.). TaEL-ansiot voidaan lisätä vain vuoden 1998 ansioista alkaen.

TEL-palkka ja LEL-keskipalkka

TEL-palkat on voitu ottaa huomioon LEL-keskipalkan laskennassa vuodesta 1962 alkaen, kun eläketapahtuma on 1.1.1989 jälkeen.

3.5

Rinnakkainen LEL ja TaEL

Jos tuleva aika liittyy sekä LEL:iin että TaEL:iin, tulevan ajan keskipalkka lasketaan kummankin lain omista ansioista.

3.6

Esimerkkejä

Esimerkki 9

Ravintolamuusikolla on TaEL-ansioita vuosina 1994 - 1999 ja LEL-ansioita vuonna 1998. Ansiot ovat seuraavat (vuosien 1996 - 1999 ansioista on vähennetty työntekijän eläkemaksu):

Vuosi	Ind. korjatut TaEL-ansiot	Ind. korjatut LEL-ansiot	kk:t
1994	90 000		12
1995	(10 000)		-
1996	80 000		12
1997	120 000		12
1998	70 000	21 000	12
1999	110 000		11
Yhteensä	470 000	21 000	59

Suunnittelu- ja laskentaosasto

27.2.1998

Muusikko tulee työkyvyttömäksi 1.12.1999. Tuleva aika liittyy TaEL:iin. Vuoden 1998 TaEL-ansioihin lisätään LEL-ansiot TaEL:n tulevan ajan keskipalkkaa laskettaessa.

Vuoden 1995 TaEL-ansioita ei oteta huomioon keskipalkkaa laskettaessa, koska ansiot ovat alle TaEL:n ylemmän rajamäärän.

Keskipalkka on:

$$470\ 000 + 21\ 000 = 491\ 000\ \text{mk}$$

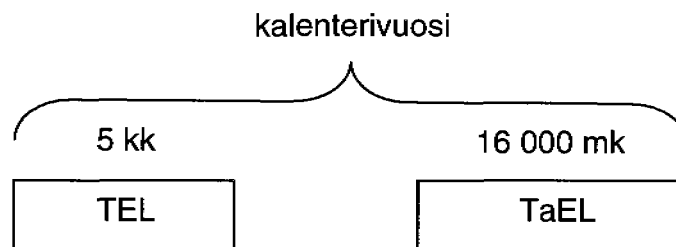
$$\frac{491\ 000}{59} = 8\ 322,03\ \text{mk/kk}$$

Ansaittu TaEL- ja LEL-eläke lasketaan erikseen TaEL:n ja LEL:n todellisista ansioista.

Jos muusikko olisi ollut TEL-työsuhteessa esimerkiksi vuonna 1994 viisi kuukautta viisi päivää ja eläkepalkka olisi ollut 3 000 mk/kk, lisättäisiin TaEL-keskipalkkaa laskettaessa vuoden 1994 TaEL-ansioihin TEL-palkkoja 15 500 markkaa ($5\ 5/30 \times 3000$).

Esimerkki 10

TaEL:n ja LEL:n tulevan ajan keskipalkan laskennassa voidaan ottaa huomioon alle TEL:n rajamäärän oleva palkka.

alle rajam. (900 mk/kk)

Tuleva aika liitetään TaEL:iin. Kyseisen kalenterivuoden ansioihin lisätään TaEL-keskipalkkaa laskettaessa TEL-palkkoja 4 500 markkaa (5×900).

3.7

MYEL-yrittäjän TaEL:n tulevan ajan rajamäärä 3 650 markkaa

Tuleva aika

TaEL:n alemman rajamäärän muutos koskee 1.1.1998 alkaen myös maatalousyrittäjää. Maatalousyrittäjä, jolla on oikeus tulevaan aikaan MYEL-toiminnan perusteella vuonna 1998 tai sen jälkeen sattuneen eläketapahtuman vuoksi, saa tulevan ajan oikeuden myös sellaisten TaEL-ansioiden perusteella, jotka ovat vähintään 3 650 markkaa vuodessa. Rajamäärä on ansaittava vuonna 1998 tai sen jälkeen.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

27.2.1998

Keskipalkka

MYEL-yrittäjän TaEL- keskipalkka lasketaan vuodesta 1998 alkaen niiden vuosien TaEL-ansioista, jotka ovat vähintään 3 650 markkaa. Eläketapahtuman on oltava vuonna 1998 tai sen jälkeen.

4

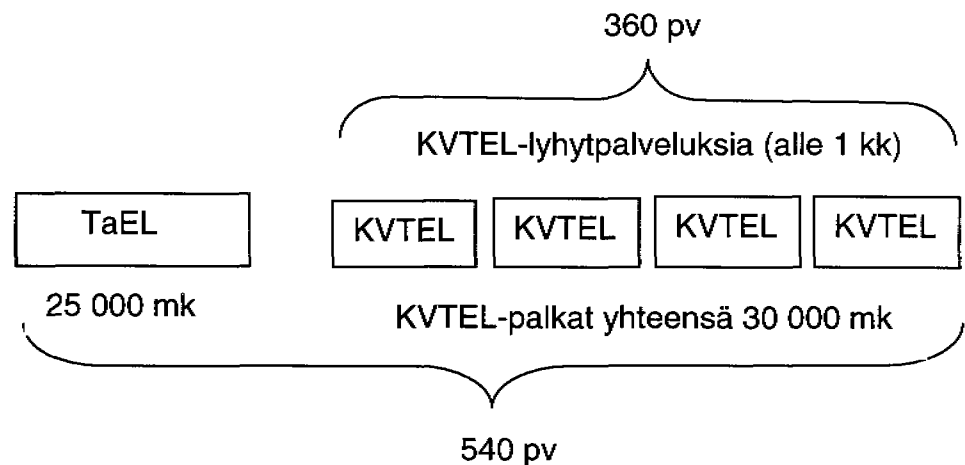
JULKISEN SEKTORIN LYHYET TYÖSUHTEET

VEL, KVTEL, KiEL

Myös valtion, kunnan ja evankelis-luterilaisen kirkon lyhyet palvelusuhteet tulevat 1.1.1998 alkaen eläketurvan piiriin. Valtion työntekijöitä koskee uusi laki, laki kuukautta lyhyempien valtion palvelussuhteiden eläketurvan järjestämisestä. Kunnallisella puolella muutos on Kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön uudessa 12 e §:ssä. Myös KiEL:ssä on vastaava säännös.

Eläketurvan piiriin tulee alle kuukauden kestänyt työsuhde sekä vähintään kuukauden kestävä työsuhde, jonka palkka on alle TEL:n rajamäärän 1 156,69 markkaa. Näistä lyhytpalveluksista ei ole pääsääntöisesti oikeutta tulevaan aikaan. Jos työntekijällä ei kuitenkaan ole oikeutta täysitehoiseen eläkkeeseen minkään muun työ- tai virkasuhteen tai yrittäjätoiminnan perusteella, tuleva aika liitetään lyhytpalvelukseen edellyttäen, että työntekijä on eläketapahtumaa edeltävän viimeisen 360 päivän ajalta ansainnut lyhytpalveluksissa yhteensä vähintään TEL:n rajamäärän kaksitoistakertaisena eli 13 880,28 markkaa.

Esimerkki 11

Koska työntekijällä on oikeus tulevaan aikaan TaEL:sta (TaEL-ansioita jälikarenssiaikana yli rajamäärän), tulevaa aikaa ei liitetä KVTEL:iin. Jos TaEL-ansioita olisi alle rajamäärän, tuleva aika liittyisi KVTEL:iin.

5

VOIMAANTULO

Lainmuutokset tulevat voimaan 1.1.1998 ja koskevat lain voimassa ollessa sattuneita eläketapahtumia.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

27.2.1998

TaEL-RAJAMÄÄRÄT

Vuosi	Indeksi	TaEL:n alempi rajamäärä	TaEL:n ylempi rajamäärä
1986	1165	4 430,28	9 320
1987	1225	4 658,45	9 800
1988	1291	4 909,44	10 328
1989	1387	5 274,51	11 096
1990	1481	5 631,97	11 848
1991	1595	6 065,49	12 760
1992	1682	6 396,34	13 456
1993	1688	6 419,15	13 504
1994	1688	6 419,15	13 504
1995	1712	6 510,42	13 696
1996	1760	6 692,96	14 080
1997	1791	6 810,85	14 328
1998	1825	3 650,00	14 600